

Groeipunt 5: Uit één stuk

Als een christen ergens groei in nodig heeft is het christen-zijn uit één stuk. Dat betekent namelijk dat je hart, hoofd, mond en handen allemaal beheerst worden door de Geest van Christus. Oftewel: in je hart wil je niet anders dan volgeling van Christus zijn; in je hoofd laat je je gedachten beheersen door het Woord van Christus; met je mond spreek je volgens de wijsheid van Christus; met je handen, je gedrag vertoon je het beeld van Christus. In de praktijk komt zelfs de verst gevorderde christen helaas niet verder dan tot een begin van het christen-zijn uit één stuk. Erger nog: vaak komt het voor dat er tegenstellingen bestaan tussen hart, hoofd, mond en handen. In dat geval is het geloof bij bepaalde aspecten van iemand wel tot op zekere hoogte werkzaam maar bij andere slechts beperkt.

1 Gespletenheid

Dergelijke tegenstellingen kunnen de vorm aannemen van een zekere gespletenheid. Dan heeft iemand bijvoorbeeld wel een goede visie op het geloof en kan daar mooi over praten, maar het gaat buiten diens gevoel om terwijl ook z'n gedrag er niet mee spoort. Zulke mensen kun je typeren als 'hoofd-christenen'. Bij hen is hun geloof beperkt tot hun hoofd; het is voor hen alleen een theorie. Zulke mensen aanvaarden de Bijbel als Gods Woord en gaan daar respectvol mee om. Ook erkennen ze het als een feit dat er redding is doordat Christus zich voor ons heeft opgeofferd, terwijl ze eveneens erkennen dat ze geloof en vergeving nodig hebben.

Maar als dit alleen een hoofd-zaak is, bereikt hun christen-zijn niet hun hart en hun handen. De inhoud van hun geloof leeft dan niet voor hen, ze worden er niet door geraakt. Het zet geen stempel op hun gedrag, met als gevolg dat hun praktische leven een leven is zonder God. Dat betekent niet meteen dat ze goddeloos zijn. Ze zullen zich heus wel grotendeels houden aan christelijke waarden en normen, zoals doorsnee-mensen dat doorgaans doen. Maar het kan ook zomaar gebeuren dat ze zich probleemloos schuldig maken aan miserabele zaken waarmee ze niet bij God kunnen aankomen. De kern van dit leven los van God is dat ze geen christen uit één stuk zijn.

Enkele voorbeelden van deze gespletenheid:

Er zijn blijkens onderzoek jongeren die zichzelf kind weten van God, ervan overtuigd zijn dat ze na hun dood naar de hemel gaan en die trouw naar de kerk en catechisatie gaan, maar die in het weekend flink zuipen en erger.

Ook zijn er vaders die toegewijd zijn aan hun vrouw en kinderen en kerkelijk meelevend zijn, maar die 's avonds laat geregeld naar porno kijken.

Of iemand is een harde werker, die altijd klaar staat voor z'n gezin en voor de kerk, terwijl die telkens de belastingdienst tilt.

Voorstelbaar is ten slotte een predikant die gevierd wordt als een inspirerend prediker, terwijl z'n vrouw en kinderen tekortkomen omdat z'n kanselwoorden absoluut niet kloppen met z'n opstelling thuis.

Wat hier gaande is, is dat mensen soms inconsequent christen zijn, waarbij hun geloof voornamelijk beperkt is tot hun denken en praten.

Nu zou je kunnen denken dat het toch niet zo moeilijk moet zijn om mensen hun gespletenheid onder ogen te brengen, zodat ze tot inkeer komen en op weg gaan naar het christen-zijn uit één stuk. Helaas is het uit de praktijk bekend dat er in ons sterke krachten werkzaam zijn waardoor die gespletenheid tegen alle uitgebrachte kritiek in stand wordt gehouden. Dit fenomeen is bekend bij verslaafden, die ondanks het smeken van hun geliefden koste wat het kost aan hun verslaving vasthouden. Datzelfde geldt hier: het is uitermate lastig mensen ertoe te brengen dat ze hun inconsequenties, hun falen onder ogen zien. Daar zit vast een psychologische kant aan: het is te pijnlijk, te angstaanjagend om te accepteren dat je, ook in je eigen ogen, fundamenteel tegenvalt. Maar er zit ook een geestelijke kant aan: de duivel heeft er belang bij dat mensen hun innerlijke gespletenheid in stand houden. Dan maakt hij meer kans hen los te weken van Christus.

2 Christus' Geest

Soms stopt iemand die gespletenheid bij zichzelf als hij ontdekt dat het hem meer kost dan wat het hem oplevert. Zo kiest een verslaafde soms voor afkicktherapie op het moment dat hij merkt dat hij anders z'n baan of z'n gezin kwijtraakt. Soms ook lukt het een geliefde of een vriend om iemand die met gespletenheid leeft zover te krijgen dat die z'n probleem onder ogen ziet en aanpakt.

Bevrijding uit de gevangenschap van de gespletenheid kan pas goed gerealiseerd worden door de Geest van Christus. Zijn werk is essentieel om te groeien naar of in het christen-zijn uit één stuk. Je kunt zijn betekenis vergelijken met hoe een mobiele telefoon werkt.

Het kan duidelijk zijn dat een mobiele telefoon een prachtig ding is. Je drukt op een paar toetsen en je hebt contact met iemand in Groningen of in Australië. Verbazingwekkend, terwijl het apparaat zo klein is. Een onmisbaar onderdeel is de simkaart. Op dit kleine onderdeel staan allerlei gegevens. Het is daardoor dat je telefonisch contact kunt maken en afstanden kunt overbruggen. Ontbreekt die simkaart, dan kun je met niemand verbinding krijgen en is die telefoon een dood ding waar je niks mee kunt.

Nu kun je een mens in een bepaald opzicht vergelijken met een mobieltje. Ook wij hebben een simkaart nodig: de 'Spirit In Me'. De apostel Paulus zegt in Romeinen 8 prachtige dingen over de Geest in ons:

⁸ Wie zich door zijn eigen wil laat leiden, kan God niet behagen. ⁹ Maar u leeft niet zo. U laat u leiden door de Geest, want de Geest van God woont in u. Iemand die zich niet laat leiden door de Geest van Christus behoort Christus ook niet toe. ¹⁰ Als Christus echter in u leeft, bent u door de zonde weliswaar sterfelijk, maar de Geest schenkt u leven, omdat u door God als rechtvaardigen bent aangenomen.

Hiermee zegt Paulus: Als de Geest niet in ons aanwezig is, komt er niks terecht van ons christen-zijn, want we leven dan zonder Christus. In dat geval laten we ons door onze eigen wil leiden, bijvoorbeeld door egoïstische verlangens naar geluk. Daarmee zetten we ons ik op de eerste plaats. Dan maken we veel kapot en raken we uiteindelijk Gods gunst, het leven kwijt.

In de praktijk is het niet altijd even zwart-wit. Bij niet-christenen kunnen best restanten van het christelijk geloof werkzaam zijn, bijvoorbeeld: ze houden in hun hoofd er allerlei christelijke ideeën op na, ze bepleiten met hun mond positieve zaken en richten zich met hun gedrag op christelijke waarden, maar dat alles slechts tot op zekere hoogte en zonder dat hun hart erbij betrokken is. Op die manier zijn ze qua hoofd, hart, mond en hart verdeeld en staan ze met al hun christelijke elementen ver af van het christen-zijn uit één stuk.

Is Christus' Geest wel aanwezig, dan worden we andere mensen. Maar hoe werkt de Geest op ons in? Met behulp van Gods Woord, waardoor Hij de betekenis van Christus al meer voor ons laat leven. Dan bewerkt Hij dat we ons laten aansturen door Gods geboden, ons optrekken aan Gods beloften en ons openstellen voor Gods wijsheid. Het resultaat hiervan is dat Christus zelf in ons leeft (Galaten 2:20). En door Christus met zijn Geest komen we ertoe dat we graag God willen behagen. Daardoor vermindert de verdeeldheid tussen hoofd, hart, mond en handen en zijn we op weg naar het christen-zijn uit één stuk.

3 Christen zijn met het hart en handen

Het kan nu duidelijk zijn: Christus' Geest neemt er geen genoegen mee als we alleen met ons hoofd gelovig zijn. Bij ons geloof moet ook ons hart betrokken zijn. Het belang van ons hart blijkt uit Spreuken 4:23: 'Waak vooral over je hart, het is de bron van je leven'. Want vergeten we het niet, aldus de waarschuwing van Christus: 'Uit het hart komen boze gedachten, moord, overspel, ontucht, diefstal, valse getuigenissen en laster' (Matteüs 15:19). Gehoord deze twee uitspraken kun je zeggen dat je hart fungeert als een motor voor je keuzes, voor je gedragingen.

De vraag is dus: is je geloof ook een zaak van je hart? Heeft Christus' Geest de kwade krachten in je hart ingeperkt, zodat je geloof invloed heeft op wat je wilt? Dan ben je van harte christen. Je stelt voorop dat je Christus wilt navolgen. En waarom? Omdat je onder de indruk bent van Gods liefde door Christus. In dat geval, zegt Paulus in Romeinen 8:10, geldt van jou dat je voluit leeft. Daarmee ervaar je, ondanks je biologische kwetsbaarheid, nu al een voorproef van het eeuwige leven.

Is je geloof een zaak van je hart, dan kan het niet missen of je christen-zijn heeft ook effect op je handen, op je gedrag dus. Het is waar: vaak zijn christenen niet anders dan niet-christenen. Ook die hebben empathie voor anderen en laten zich corrigeren door christelijke waarden. Maar de Geest zorgt ervoor dat er een verbinding bestaat tussen je gedrag en het juiste motief: je houdt er geen bepaald gedrag op na omdat het moet of hoort, maar omdat je enthousiast bent over Christus, omdat je blij bent met God. Ook zorgt Christus' Geest ervoor dat je het gevecht aangaat tegen het kromme dat door velen wordt goedgepraat. Daarmee past je gedrag bij je positie als kind van God.

Als Christus' Geest op deze manier in ons leven actief is, worden we gestimuleerd om al meer christen te zijn uit één stuk. Helaas is waar dat we de natuurlijke neiging hebben compromissen te sluiten. We kiezen graag de weg van de minste weerstand of willen door anderen aardig gevonden worden. Ook onze omgeving maakt het ons soms makkelijk om inconsequent te zijn als christen. Zo wordt het soms stilzwijgend geaccepteerd dat iemand in het algemeen een prijzenwaardige christen is maar op een bepaald punt faalt. Zelfs wordt dit wel goedgepraat, in deze trant: 'Jammer dat hij zo driftig is, zo graag roddelt, zo gierig is. Maar voor de rest is hij toch een meelevend christen.' Nooit mogen we inconsequenties op deze manier vergoelijken: 'Zij is hierin wel fout maar zo is ze nu eenmaal. Voor de rest geen kwaad woord.' Dan stel je je berustend op. Dat spoort niet met de Bijbel. Die maakt duidelijk dat geloof zichtbaar moet worden in ons optreden.

Een goede boom hoort goede vruchten voort te brengen. Daarom zorgt Christus' Geest ervoor dat we oog hebben voor inconsequenties in onze opstelling. Hij maakt bij ons het verlangen wakker dat we God over de hele linie willen zijn toegedaan.

Daarom is het gevaarlijk te werken met de leus: 'We worden door God aanvaard zoals we zijn.' Dat is in zekere zin waar, want over Christus zegt de apostel Paulus: 'God bewees ons zijn liefde doordat Christus voor ons gestorven is toen wij nog zondaars waren.' (Romeinen 5:8).

Maar daar moeten in één adem aan toevoegen: God aanvaardt ons in het hier en nu, maar met de bedoeling dat we veranderen door al meer zijn beeld te laten zien. We moeten ons falen, onze beperkingen niet toedekken, maar graag willen groeien. Daarom is het belangrijk dat we, luisterend naar Gods Woord, ons afvragen op welke punten wij inconsequent zijn en hoe we onze toewijding aan God kunnen optimaliseren, zodat we al meer christen uit één stuk worden. Dat wil God met ons bereiken en dat gaat ook gebeuren, op het moment dat door Christus de hemel op aarde komt. In afwachting daarvan vragen we aan Christus' Geest dat Hij door zijn invloed ons nu al onderweg houdt naar dat eindpunt.